

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 4. kolovoza 2026.

Analiza odluke

Berišić protiv Hrvatske zahtjev br. 1337/22

čl. 5. Konvencije – pravo na slobodu i sigurnost

*Izvršavanje kazne zatvora izrečene u drugom kaznenom postupku,
unatoč mogućem utjecaju na opasnost od bijega,
ne predstavlja alternativnu mjeru istražnom zatvoru
u smislu čl. 5. st. 3. Konvencije*

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u odboru od tri suca donio je 30. travnja 2026. odluku u predmetu podnositelja koji je tvrdio da mu je povrijeđeno pravo na slobodu i sigurnost zajamčeno čl. 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) zbog proizvoljnih i neopravdanih rješenja o produljenju istražnog zatvora.

Podnositelj zahtjeva uhićen je u kolovozu 2020., nakon što je tri godine bio nedostupan nadležnim tijelima, te mu je određen istražni zatvor. U prosincu 2020. protiv njega je podignuta optužnica zbog kaznenog djela prijevare, a državno odvjetništvo predložilo je produljenje istražnog zatvora zbog opasnosti od bijega. Podnositelj je istaknuo da je pravomoćnom presudom u drugom kaznenom postupku osuđen na kaznu zatvora u trajanju od pet mjeseci i deset dana te da bi izvršavanje te kazne otklonilo opasnost od bijega, zbog čega ne bi bilo potrebe za daljnjim istražnim zatvorom. Općinski sud u Novom Zagrebu produljio je istražni zatvor, obrazloživši da bi izvršavanje kazne zatvora u Kaznionici u Osijeku zahtijevalo učestale Transporte podnositelja na rasprave u Zagrebu, što bi uzrokovalo dodatne troškove. Također je smatrao da je izrečena kazna zatvora relativno kratka te da, zbog mogućih odgoda uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19, nije bilo izvjesno da će kazneni postupak biti dovršen za vrijeme njezina izvršavanja. Županijski sud u Velikoj Gorici potvrdio je to rješenje, istaknuvši da istražni zatvor u pravilu ima prednost pred izvršavanjem kazne zatvora izrečene u drugom postupku te da Zakon o kaznenom postupku ne predviđa ukidanje istražnog zatvora u takvim okolnostima. Ustavni sud je odbio ustavnu tužbu podnositelja, pozivajući se na ustaljenu praksu Vrhovnog suda¹ prema kojoj, na temelju Zakona o izvršavanju kazne zatvora², istražni zatvor određen u kaznenom postupku koji je u tijeku ima prednost pred izvršavanjem kazne zatvora

¹ Europski sud je uputio na iduća rješenja Vrhovnog suda: [II Kž 321/2008-3](#); [II Kž 121/2016-5](#); [II Kž 133/2017-4](#); [II Kž 44/2018-4](#); i [II Kž 537/2020-4](#)

² Članak 49. st. 4. Zakona o izvršavanju kazne zatvora ("Narodne novine", br. 128/99, 55/00, 59/00, 129/00, 59/01, 67/01, 11/02, 190/03, 76/07, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11, 125/11, 56/13, 150/13, 98/19 i 14/21): „(4) Ako je osuđeniku određen ili produljen istražni zatvor u drugom kaznenom postupku, sudac izvršenja uputit će odmah na izvršavanje kazne zatvora koju će započeti izdržavati nakon ukidanja istražnog zatvora.“

izrečene u drugom predmetu. Troje sudaca izdvojilo je mišljenje smatrajući da takvo stajalište nema zakonsko uporište te da je protivno načelu presumpcije nedužnosti. U međuvremenu je Općinski sud u Novom Zagrebu ukinuo istražni zatvor, ocijenivši da se opasnost od bijega ipak može otkloniti izvršavanjem kazne zatvora. Jednaku odluku donio je i Općinski kazneni sud u Zagrebu u drugom kaznenom postupku koji se vodio protiv podnositelja. Podnositelj je na temelju osporavanih odluka proveo ukupno 40 dana u istražnom zatvoru. U rujnu 2021. osuđen je na kaznu zatvora, pri čemu mu je vrijeme provedeno u istražnom zatvoru uračunato u izrečenu kaznu.

Europski sud je na temelju čl. 5. st. 3. Konvencije razmatrao prigovor podnositelja da su rješenja o produljenju istražnog zatvora bila proizvoljna i neopravdana jer se opasnost od bijega mogla otkloniti upućivanjem na izvršavanje kazne zatvora izrečene u drugom kaznenom postupku.

Europski sud je u predmetu *Merabishvili protiv Gruzije*³ ([VV], br. 72508/13, st. 222. – 225., 28. studenoga 2017.) utvrdio relevantna načela u primjeni čl. 5. st. 3. Konvencije. Postojanje osnovane sumnje da je pritvorenik počinio kazneno djelo predstavlja *conditio sine qua non* zakonitosti njegova daljnjeg zadržavanja u istražnom zatvoru. Međutim, kada nacionalna sudska tijela prvi put, neposredno nakon uhićenja, odlučuju o tome hoće li pojedincu odrediti istražni zatvor, sama osnovana sumnja više nije dostatna, već su tijela dužna navesti i druge relevantne i dostatne razloge kojima se opravdava daljnje zadržavanje u istražnom zatvoru. Opasnost od bijega ne može se procjenjivati isključivo na temelju težine kazne koja prijete okrivljeniku, već se mora ocijeniti uzimajući u obzir niz drugih čimbenika, kao što su osobnost i moralne osobine okrivljenika, njegova imovina, veze s državom u kojoj se vodi postupak te njegovi međunarodni kontakti. Nadalje, iz posljednje rečenice čl. 5. st. 3. Konvencije proizlazi da, kada je jedini preostali razlog za određivanje odnosno produljenje istražnog zatvora bojazan da će okrivljenik pobjeći i time izbjeći dolazak na suđenje, on mora biti pušten na slobodu do suđenja ako je moguće pribaviti jamstva koja će osigurati njegov dolazak na raspravu. Domaći sudovi moraju ispitati sve okolnosti koje govore u prilog ili protiv potrebe za određivanjem ili produljenjem istražnog zatvora te svoje zaključke odgovarajuće obrazložiti, pri čemu nije zadaća Europskog suda zamijeniti domaće sudove u ocjeni činjenica i primjeni nacionalnog prava.

U predmetu podnositelja nije bilo sporno da su domaći sudovi utvrdili postojanje osnovane sumnje da je podnositelj počinio kazneno djelo te da su obrazložili postojanje opasnosti od bijega. Bit podnositeljeva prigovora odnosila se na tvrdnju da domaći sudovi nisu iznijeli relevantne i dostatne razloge zbog kojih nisu prihvatili njegov prijedlog da se opasnost od bijega otkloni upućivanjem na izdržavanje kazne zatvora izrečene u drugom kaznenom postupku. Europski sud je pritom primijetio da se Ustavni sud pozvao na sudsku praksu Vrhovnog suda kao osnovu za odbijanje prigovora podnositelja. Ta praksa bila je utemeljena na čl. 49. st. 4. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, prema kojem će sudac izvršenja, ako je osuđeniku određen istražni zatvor u drugom kaznenom postupku, odmah naložiti njegovo upućivanje na izdržavanje kazne zatvora. Međutim, izdržavanje kazne zatvora će započeti tek po ukidanju istražnog zatvora (*Dervishi protiv Hrvatske*⁴, br. 67341/10, st. 109. i 124., 25. rujna 2012.).

³ Sažetak presude je dostupan na [hrvatskom jeziku](#).

⁴ Analiza presude je dostupna na [hrvatskom jeziku](#).

Europski sud je istaknuo da navedena zakonska odredba odražava načelo prema kojem istražni zatvor i kazna zatvora ne mogu teći istodobno jer imaju različite svrhe: istražni zatvor predstavlja preventivnu mjeru, dok kazna zatvora ima kaznenu i rehabilitacijsku svrhu. Takvo rješenje osigurava kontinuitet i učinkovitost izvršenja kazne te sprječava mogućnost da osuđenik bude pušten na slobodu između prestanka istražnog zatvora i početka izdržavanja kazne, čime se smanjuje opasnost od bijega ili ponovnog počinjenja kaznenog djela.

Međutim, Sud je primijetio da ista ta zakonska odredba ne propisuje da istražni zatvor uvijek ima prednost pred izdržavanjem kazne zatvora izrečene u drugom postupku. Također je uočio da praksa Vrhovnog suda ne sadržava razloge koji bi opravdali automatsko davanje prednosti istražnom zatvoru niti razmatra načela presumpcije nevinosti, potrebe žurnog izvršenja kazne ili činjenicu da se opasnost od bijega može smanjiti kada je već određeno izvršenje kazne zatvora.

Pritom je istaknuo da je isti domaći sud (Općinski sud u Novom Zagrebu) u drugoj odluci prihvatio suprotan pristup te zaključio da se opasnost od bijega može otkloniti upućivanjem podnositelja na izdržavanje kazne zatvora. Isto stajalište je zauzeo i Općinski kazneni sud u Zagrebu u drugom kaznenom postupku protiv podnositelja. Istodobno, Europski sud nije isključio mogućnost da postoje opravdani razlozi zbog kojih istražni zatvor u pojedinim slučajevima može imati prednost pred izvršenjem kazne, osobito imajući u vidu mogućnosti prekida, odgode ili ublažavanja izvršenja kazne zatvora na koje je upozorio Ustavni sud u [odluci broj U-III/2155/2020 od 19. svibnja 2020.](#)

Nadalje, Europski sud je podsjetio da su domaća tijela pri donošenju odluke o tome treba li osobu pustiti na slobodu ili lišiti slobode, obvezna razmotriti alternativne mjere kojima se može osigurati prisutnost osobe na suđenju (*Idalov protiv Rusije* [VV], br. 5826/03, st. 140., 22. svibnja 2012.). Međutim, ta se obveza odnosi na mjere poput jamstva ili zabrane napuštanja mjesta prebivališta, koje su upravo u tu svrhu i predviđene te koje bi mogle omogućiti privremeno puštanje optuženika na slobodu u trenutku kad istražni zatvor prestane biti opravdan. Nasuprot tome, teško je tvrditi da se obveza razmatranja alternativnih mjera za osiguranje prisutnosti optuženika na suđenju odnosi i na mjere koje su osmišljene u druge svrhe i podrazumijevaju druga ograničenja, te koje samo usputno utječu na opasnost od bijega (npr. kazna zatvora predstavlja kaznenu i rehabilitacijsku mjeru).

Slijedom navedenoga, Europski sud je zaključio da, iako domaći sudovi nisu naveli relevantne i dostatne razloge pri odbacivanju podnositeljeve tvrdnje da se opasnost od bijega mogla otkloniti upućivanjem na izdržavanje kazne zatvora u drugom predmetu, to nije dovelo do povrede čl. 5. st. 3. Konvencije, te je zahtjev odbacio kao očigledno neosnovan.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.